

แบบแผนความเชื่อและพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ที่ปลูกพริกตำบลหมากเจียบ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

เรื่อง แบบแผนความเชื่อและพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

ที่ปลูกพริกตำบลหมากเจียบ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้วิจัย นางสมิษา คำผุย

ปี พ.ศ. 2554

สถานที่ติดต่อ หน่วยงาน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลก้านเหลือง

เลขหนังสือ วจ.วย.108

สารเคมีกำจัดศัตรูพืชแม้จะมีคุณอนันต์ในภาคการเกษตร แต่มีโทษมหันต์หากพฤติกรรมการใช้ไม่ถูกต้อง การวิจัยเชิงสำรวจ ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross - sectional Study Research) ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรที่ปลูกพริก ตำบลหมากเจียบ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 173 คน เลือกโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็น แบบสอบถาม มีทั้งหมด 4 ส่วน ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลลักษณะทั่วไป ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ส่วนที่ 3 แบบวัดการรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ระยะเวลาในการศึกษา 6 เดือน ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ 2554 ถึง เดือน สิงหาคม 2554 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปช่วยวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปผลได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ เป็น เพศ ชาย มีพื้นที่เพาะปลูกพริก ประมาณ 1 ไร่ เพาะปลูกพริกเพื่อจำหน่ายติดต่อกันนานเกิน 5 ปี สารเคมีที่ใช้ประจำส่วนใหญ่จะเป็นประเภท ยาฆ่าแมลง และยาฆ่าหญ้า ความถี่ประมาณ 2 ครั้ง ต่อเดือน เก็บเกี่ยวผลผลิตหลังการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ระหว่าง 7- 10 วัน และเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่เคยตรวจวัดระดับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเลือดเพื่อเฝ้าระวังอันตราย

ผลการศึกษาความรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้อง ในระดับ สูง คิดเป็นร้อยละ 83.65 ผลการศึกษารับรู้ ซึ่งเป็นความคิดความเชื่อที่พบว่ามี การรับรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับอันตรายของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 89.01 ส่วนผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้อง พบว่า ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้อง ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 45.66

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ถึงแม้เกษตรกรจะมีความรู้และการรับรู้เกี่ยวกับการอันตรายสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ในระดับสูง แต่ยังพบการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องในหลายประเด็น น่าจะมีปัจจัยอย่างอื่นที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้องเพิ่มเติม รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดบริการเพื่อเฝ้าระวังอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรได้ทราบสภาวะสุขภาพตนเอง